

Šolska knjižnica v času »pouka na daljavo«

School Library during Distance Learning

Jerneja Stoviček

Izvleček

Tudi za našo šolsko knjižnico je bil čas dela na daljavo poseben. V prispevku bom opisala delo na daljavo v prvem in drugem valu epidemije. Šolska knjižnica je pomemben del šole in pouka, ki podpira in bogati osnovne dejavnosti. V prvem valu epidemije sem v knjižnici nadoknadila ter opravila interne in strokovne naloge, v drugem valu pa sem nudila podporo učencem in strokovnim delavcem.

Ključne besede:

šolska knjižnica, delo na daljavo, IKT, spletna učilnica, dejavnosti, motivacija

UDK 027.8:37.018.43

Keywords:

school library, work from home, ICT, online classroom, activities, motivation

Abstract

The distance learning period was a special time for our school library also. This paper describes distance learning in the first and second wave of the epidemic. The school library is an important part of the school and learning, which supports and enriches school's basic activities. In the first wave of the epidemic, I caught up on and performed internal and professional library tasks, and in the second wave, I provided support to students and teachers.

UVOD

Leto 2020 nam bo vsem skupaj ostalo v spominu predvsem zaradi pojava pandemije covid-19 in posledično zaradi novega načina dela v našem šolstvu, tj. tako imenovanega »pouka na daljavo«. Slednji je v šolo na vseh ravneh prinesel veliko novih oblik dela ter s tem vplival tudi na spremenjen način dela v šolski knjižnici. Natančna navodila za delo je za šole pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje.

V nadaljevanju bom na kratko predstavila aktivnosti naše šolske knjižnice v času »pouka na daljavo«, ki so bile v spomladanskem obdobju epidemije vezane predvsem na interno delo knjižnice, jeseni pa so se počasi začele osredotočati na konkretnije delo z uporabniki.

PRVO SREČANJE Z DELOM NA DALJAVO V POMLADNEM ČASU

Šole so se zaradi pandemije covid-19 z delom na daljavo soočile sredi marca 2020. Šolska knjižnica se je za svoje uporabnike zaprla in treba je bilo narediti načrt kako naprej. Prva stvar, ki sem se je lotila, je bilo interno delo, ki ga ob običajnih dnevih pouka na noben način nisem uspela izvesti in je vedno čakalo na delovne dneve med šolskimi počitnicami. Ker sem bila na začetku marca na tečaju »Uporaba programske opreme COBISS3/Zaloga – serijske publikacije (osnovni postopki)«, sem se najprej lotila vpisa vseh naročenih izvodov revij v našo lokalno bazo COBISS. Dotlej smo namreč revije izposojali le ročno. Delo je vzelo precej časa, a ko sem ga končala, sem bila z njim zelo zadovoljna, saj je s tem izposoja revij postala enostavnejša in manj zamudna. Interno delo sem nadaljevala s pregledom in vpisom vsega neknjižnega gradiva (CD-ji, CD-ROM-i, DVD-ji ...) v bazo COBISS, saj je tudi za to aktivnost ob običajnih delovnih dnevih, ko so bili učenci v šoli, vedno zmanjkovalo časa. Ko sem opravila tudi to, sem z zadovoljstvom ugotovila, da ima naša knjižnica zdaj v lokalno bazo COBISS vpisano prav vse gradivo.

Nadaljevanje dela je predstavljal razmislek o tem, kako urediti izposajo gradiva za učitelje, saj je bila le-ta zaradi nerednega vračanja in dolgotrajno izposojenega gradiva zelo nepregledna. Najprej sem se lotila sestavljanja nove-

ga knjižničnega reda, ki je zajel tudi izposajo gradiva, ki ga potrebujejo učitelji. V njem je med drugim zapisano, da morajo učitelji vse gradivo vrniti ob koncu vsakokratnega šolskega leta, pri čemer si ga lahko takoj tudi ponovno izposodijo. S tem sem želela doseči, da imajo učitelji nad izposojenim gradivom vedno pregled, da se morebitno dotrajano gradivo zamenja in da se poišče tudi tisto, ki so ga morda učitelji med letom založili. Nov knjižnični red sta nato sprejela in potrdila tako učiteljski zbor kot tudi svet zavoda.

Da pa bi učitelji lahko evidenco izposojenega gradiva ves čas spremljali tudi sami in me ob koncu šolskega leta ne bodo prosili vsi naenkrat za sezname izposojenega gradiva, je vsak v knjižnici prejel tudi svoje geslo ter navodila za uporabo Moje knjižnice ter aplikacije mCOBISS. To sem nato načrtovala tudi za učence, a za kaj takega ni bilo več časa, saj so se vrnil v šolo, jaz pa sem bila za polni delovni čas razporejena za poučevanje v enem od oddelkov 3. razreda. Naj pa na tem mestu še omenim, da se je moje delo v pomladnem obdobju epidemije ob koncu junija zelo obrestovalo, saj so učitelji upoštevali nov knjižnični red in večinoma tudi začeli z uporabo Moje knjižnice in mCOBISS-a.

DRUGO SREČANJE Z DELOM NA DALJAVO V JESENSKEM ČASU

Jesenski val epidemije se je za našo šolsko knjižnico začel novembra, tj. po enotedenskem podaljšanju jesenskih počitnic. Takoj sem nadaljevala z delom, ki sem ga načrtovala že pomladi. Vsem staršem sem najprej prek e-Asistenta posredovala pošto in jih obvestila, da bodo v prihodnjih dneh na svoje elektronske naslove prejeli e-pošto s povezavo za nastavitve gesla, kar jim bo omogočilo vstop v Mojo knjižnico ter naložitev aplikacije mCOBISS na pametni telefon. Ob tem sem jim na kratko razložila vse prednosti uporabe Moje knjižnice in mCOBISS-a (iskanje ter pregled in podaljševanje izposojenega gradiva kjer koli in kadar koli; možnost rezervacije gradiva v knjižnicah, ki to omogočajo itd.) ter jim posredovala tudi natančna navodila v zvezi s tem.

Strokovno delo v šolski knjižnici je tudi vpis serijskih publikacij in neknjižnega gradiva v COBISS ter vzpostavitev izposoje gradiva.

Slika 1: Obveščanje učencev in njihovih staršev prek spletne učilnice

Nekatere knjižnice so na novo omogočile izposajo avdioknjig, zato sem jih obvestila še o tem ter jim posredovala povezavo na spletno stran Mestne knjižnice Ljubljana, kjer so lahko našli natančen videovodnik, kako si naložiti aplikacijo AUDIBOOK za tovrstno možnost izposoje. Zanimanje staršev je bilo kar veliko, saj sem dobila precej telefonskih klicev in elektronskih sporočil. Največ težav se je pojavilo pri nastavitvi gesla, medtem ko z drugim ni bilo problema. S pošiljanjem e-pošte sem sočasno tudi preverila pravilnost vseh osebnih podatkov v lokalni bazi COBISS tako za učence kot tudi za zaposlene, tako da je zdaj ažurna in urejena.

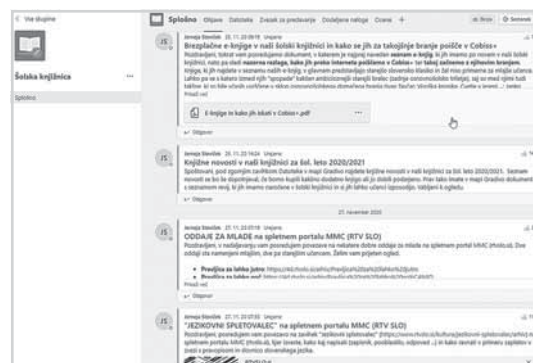

Slika 2: Kako si naložiti aplikacijo AUDIBOOK

Ker se je gradivo množilo, sem se pri našem računalničarju pozanimala, kako bi v okviru Microsoft Teams, ki ga za delo na daljavo uporabljamo na naši šoli, ustvarila tudi »kanal« oz. spletno učilnico za šolsko knjižnico, prek katere bi omenjeno gradivo posredovala na precej enostavnejši način, kot pa je to elektronska pošta prek e-Asistenta. Predstavil mi je nekaj možnosti, nakar sem se odločila, da se ustvari »kanal«

za šolsko knjižnico, namenjen posebej učiteljem, ter spletna učilnica, namenjena učencem in njihovim staršem.

Vse gradivo, ki sem ga dotlej posredovala staršem in učiteljem prek e-Asistenta, sem prenesla v okolje Microsoft Teams, o tem obvestila tako učitelje kot učence in njihove starše, nato pa začela z nadaljnjim delom. V okviru Teamsa sem vse uporabnike najprej obvestila o možnosti izposoje knjig v naši šolski knjižnici, seveda v skladu z vsemu ukrepi, veljavnimi ob epidemiji, nato pa jim posredovala tudi različne uporabne povezave in obvestila o aktualnih dogodkih. Ob koncu novembra sem jih npr. obvestila o 36. Slovenskem knjižnem sejmu, ki je bil prvič izveden virtualno, ter dodala ustrezne povezave; posredovala sem jim povezave na Digitalno knjižnico Slovenije (dLib.si); obvestila sem jih o možnosti izposoje elektronskih knjig prek BIBLOS-a in dodala povezavo na navodila za naložitev omenjene aplikacije na pametni telefon. Na portalu MMC sem poiskala in jim posredovala povezave na nekatere kakovostne oddaje za mlade na RTV SLO, kot so Infodrom, Pravljica za lahko noč, Pravljica za lahko jutro.

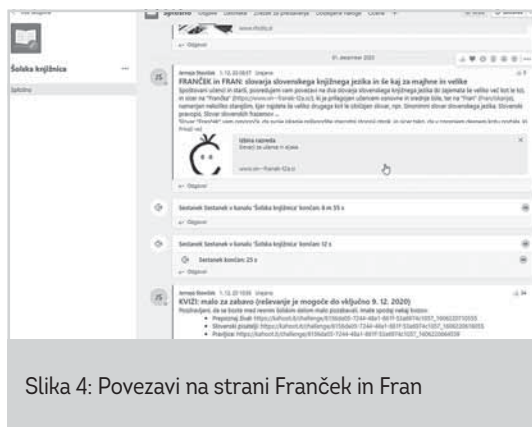

Slika 3: Oddaja za mlade za MMC (RTVSLO)

Za starše in učitelje sem na portalu MMC poiskala povezavo na stran »Jezikovni spletovalec«, ki je zelo uporabna, saj se na njej lahko poučimo, kako napisati določene dokumente (zapisnik, pooblastilo, odpoved itd.) in kako ravnati v primeru zapletov v zvezi s pravopisom in slovnico slovenskega jezika. Dodala sem tudi povezavi na stran Franček (slovar slovenskega knjižnega jezika v e-obliki za osnovnošolce in srednješolce) in Fran (slovar slovenskega knjižnega jezika v e-obliki, slovenski pravopis

v e-obliki itd.). V zvezi z našo šolsko knjižnico sem jim v Teamsu posredovala še dokument s knjižnimi novostmi ter seznam revij, ki jih imamo naročene v šolski knjižnici.

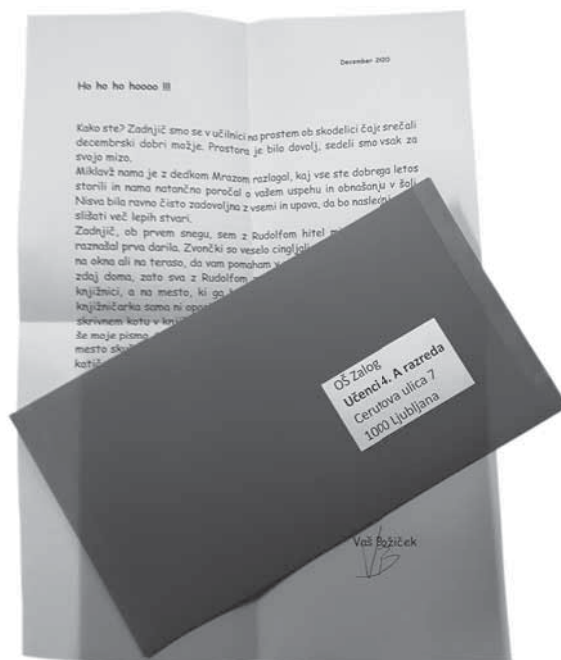

Slika 4: Povezavi na strani Franček in Fran

Kot knjižničarka sem bila z uporabo Teamsa na omenjeni način zelo zadovoljna, saj mi je omogočil, da imamo tako jaz kot vsi uporabniki šolske knjižnice vse pomembne informacije na enem mestu, hkrati pa se na enem mestu zbirajo in so uporabnikom kadar koli na vpogled tudi vsa gradiva, ki jih zanje naredim za (samo)izobraževanja. Vse informacije v zvezi s šolsko knjižnico bodo dostopne v Teamsu tudi po koncu »pouka na daljavo«, medtem ko bodo na spletni strani šole pod zavihkom »Knjižnica« na razpolago le najbolj osnovne in najnujnejše aktualne informacije.

Delo za učence sem decembra malo popestrila. Kolega Gregor Škrlj iz NUK-a mi je že marca posredoval nekaj povezav na kvize, ki jih je naredil s spletno aplikacijo Kahoot!. Za učence sem jih objavila v spletni učilnici in odziv je bil takojšen. S tem sem se tudi sama takoj naučila uporabljati omenjeno aplikacijo in sestavila nekaj enostavnih kvizov. Ob tem sem razmišljala, da bomo odslej mesečno knjižno uganko ali kaj podobnega, izvedli kar preko Teamsa, tudi po koncu »pouka na daljavo«.

Decembra je knjižnica sodelovala še pri eni zabavni aktivnosti za učence. V sklopu domačega branja za 4. razred smo ideje knjižice »Tine

Slika 5: Pismo božička

in Bine detektiva. Primer Prepolovilec« (ideje te knjižice so bile ravno pravšnje za decembrski čas) prenesli v »resnično« življenje, in sicer tako da se je »Prepolovilec« pojavil tudi na šoli in darilo, ki so ga učenci 4. razreda dobili od božička, prepolovil tako, da je bila ena polovica darila v knjižnici, drugo polovico pa so morali učenci s pomočjo knjižničarke in telefona ter zabavnih nalog v smislu »iskanja skritega zaklada« najti neke v šoli. Vse se je dobro izteklo in učenci so drugo polovico darila našli, a nanj so morali počakati do vrnitve v šolo.

SKLEP

V prispevku sem predstavila delo šolskega knjižničarja na daljavo. Z dobro organizacijo se da narediti ogromno, saj sem uspela nadoknaditi veliko zaostankov. Sicer pa dela v šolski knjižnici nikoli ne zmanjka. Čas epidemije je poskrbel, da sem opravila veliko internega dela, hkrati pa je bil to tudi čas za razmislek, kako nadaljevati, ko bo pouka na daljavo konec in se bodo učenci vrnili v šolo. ●

MAG. JERNEJA STOVIČEK, univ. dipl. kom., zaposlena kot šolska knjižničarka na Osnovni šoli Zalog.
Naslov: Osnovna šola Zalog, Cerutova ulica 7, 1000 Ljubljana
E-naslov: knjiznica@oszalog.si